

תחולת צווי הרחבה על עובדים בשרשרת הייצור - פסיקה חדשה של בית הדין הארצי לעבודה

יוני 2019
חוזר מקצועי מספר 57/19

ברצוננו לעדכנכם בדבר פסיקה חדשה של בית הדין הארצי לעבודה¹, ממנה עולה, כי כל מי שנוטל חלק בתהליך הייצור ומהווה חלק משרשרת הייצור ייחשב כ"עובד" ותחולנה עליו הוראות צווי ההרחבה, ללא קשר למאמץ הפיזי הנדרש ממנו ולשאלת היקף מעורבותו האישית ביחס לעובדים אחרים או ביחס למכונה שהפעיל במוצר המוגמר.

בפסק הדין נקבע שגם עובד שתפקידו להפעיל מכונות חריטה ממוחשבות (במפעל לעיבוד שבבי מדויק) ייחשב "פועל מאומן" בהיותו "מועסק בתהליך הייצור בהפעלת מכונה", ולכן צו ההרחבה בענף המתכת, החשמל והאלקטרוניקה משנת 1973, חל עליו.

תמצית פסק הדין

העובד הועסק במחלקת החריטה בחברה העוסקת בטכנולוגיות עיבוד שבבי מדויק, כמפעיל מכונות חרטות ממוחשבות, עד לפיטוריו. לאחר סיום עבודתו הגיש העובד תביעה לקבלת תשלומים שונים בגין זכויות המגיעות לו, לדבריו, עבור תקופת עבודתו ונסיבות סיומה. תביעתו כללה סכומים שונים, בהתאם לצווי ההרחבה בענף המתכת, החשמל והאלקטרוניקה².

המעביד טען, כי צווי ההרחבה אינם חלים על העובד, מאחר שאין לראות בו "עובד כפיים", כמשמעות המונח בצווי ההרחבה³, מהסיבה שהיה מפעיל מכונות ולא נדרש לכל מאמץ פיזי במהלך עבודתו.

בית הדין הארצי לעבודה קבע שהתשובה לשאלה האם עובד נמנה עם סוגי העובדים עליהם חל הסכם קיבוצי, מחייבת לפרש את ההסכם הקיבוצי לפי כללי הפרשנות של הסכמים הקיבוציים, תוך מתן משקל להקשר התעשייתי לצד הפרשנות המילולית.

¹ ע"ע 48382-01-17 - יוסף נירנברג

² צווי ההרחבה בענף המתכת, החשמל והאלקטרוניקה מהשנים 1973 ו-1979 כפי שתוקנו בצו הרחבה משנת 1980.

³ "עובד כפיים", כמשמעות המונח בצווי ההרחבה: "כל עובד העובד עבודת כפיים (פועל בעל מקצוע, פועל מאומן או בלתי מקצועי) כולל נוער עובד".

ברית פיקוח • MBT

רואי חשבון

אין למבחן של היקף העבודה הפיזית ומידת המאמץ המושקע על ידי עובד, משקל של ממש בשאלה האם העובד הוא מי שיש לסווגו כעובד ב"עבודת כפיים" (פועל בעל מקצוע, פועל מאומן או בלתי מקצועי) כמשמעות המונח בצווי ההרחבה. הדגש צריך להיות על עצם השתתפות העובד בתהליך הייצור והיותו חלק משרשרת הייצור.

לנוכח סוגי העובדים הנהנים מזכויות מכוחם של צווי ההרחבה ונוכח לשונה, הגדרת המונח "עובד" לפי צווי ההרחבה, אינה מצמצמת עצמה למי שנדרש להפעלת כוח פיזי בעת ביצוע עבודתו או למי שמייצר במו ידיו מוצר מוגמר.

לעומת זאת, הוראות צווי ההרחבה לא יחולו על עובדי הנהלה, מנהלה, שיווק ומכירות, וכיוצא באלה התפקידים.

בדבר פרטים נוספים ניתן לפנות ל:

רו"ח (משפטן) אייל לבנת, בטלפון 052-3632125, eyal@mbtcpa.co.il

רו"ח הדר דאור, בטלפון 03-6382898, hadard@mbtcpa.co.il